

LRKSA OFICIALUS ORGANAS, KATALIKISKAI
TAUTISKOS MINTIES SAVAITRAŠTIS
Išleista ketvirtadieniais Redaguojamas Matas Zujus
Prenumerata metams \$2.00, pusmečiui \$1.00
73 E. South St. (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
Telefonas: VA 3-4711

GARSAS

Entered as Second Class Matter January 16, 1939, at Post Office at Wilkes-Barre, Pa., under Act of August 24, 1919

LITHUANIAN R. C. ALLIANCE OF AMERICA
OFFICIAL PUBLICATION
Published every Thursday
Advertising Rates on Application
73 E. South St. (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
Phone: VA 3-4711

No. 22.

KETVIRTADIENIS, BIRŽELIO-JUNE 2, 1955

VOL.-METAI XXXIX

Dienos Klausimai

Gegužės 25-tą U. S. valstybės sekretorius Dulles liudijo Atstovų Rūmų užsienio reikalų komiteitui užsienio pagalbos reikalais. Čia Dulles išdėstė savo nuomonę kai kuriais aktualiais pasauliniais reikalais. Pirmąsą prezidento Eisenhower gegužės 17-tą padarytą išsireiškimą, kad "mes pasiliksime tvirti ir budėsim, bet mes neprasime vilčių, kad rasi nauja aušra artėja, nors saulė teka labai, labai lėtai", Dulles pareiškė, kad nors rusai kai kuriais svarbiais atvejais lyg keičia savo taktiką, bet U. S. turi būti atsargios ir bile falsyvu aušrų nepalaikyt tikromis aušromis. Rusijos nusileidimas Austrijos taikos reikalui, pasiuntimas iš augstųjų komisarių sudarytos delegacijos Jugoslavijon, naujas nusistatymas ginkluotės reikalais ir sutikimas dėl keturių didžiųjų konferencijos, lyg parodo jų politikos naują kryptį, bet niekas iš mūsų nežino tu nuo senosios linijos nukrypimų tikrosios reikšmės. Gal rusai nusilenkia dėl vakariečių pasiekto pažūgumo, o gal siekia užliūliuoti laisvąjį pasaulį neva taikningomis intencijomis, kad jį paversti išizusia savo agresijai auka.

Demokratų partijos 1952 m. prezidentinis nominatas Adlai Stevenson gegužės 21-tą Philadelphiaje nacionalinėj moterų klubų federacijos konvencijoje pasakotoje kalboje irgi išpėjo, kad klaidišk skirtingumai tarp vakariečių ir komunistų gali pasilikti neišspręsti mūsų laikuose. Mes turime išlaikyti ir nuolat stiprinti vieningumą, kad padėt laisvoms tautos išlaikyti savo laisvę, stiprinti savąjį militarinį pajėgumą, neišskiriant nuklino pajėgumo, iki agresorius nepriims toleruotinų sąlygų. Kaip žinoma, Stevenson neseniai sugrįžo iš kelionės į Afriką. Matomu būdamas užsieniuose jis dar geriau susipažino su komunistų svajonėmis uždominuoti visą pasaulį.

Gegužės 26-tą Anglijos nacionaliniuose rinkimuose laimėjo konservatoriai. Vyriausybės priešaky be abejo vėl pasiliks ministras pirmininkas Anthony Eden. Darbičiai savo pralaimėjimą teisingai nesidomėjimu rinkimais, dėlto jie išėjo konservatorių naudai. Didžiųjų partijų vadai, kaip Churchill, Eden, Atlee ir net kai kurių darbičių vadas Bevin, kurs dažnai pataikauja komunistams ir atrieai atakuoja amerikiečius, lengvai laimėjo rinkimuose. Beje, konservatorių laimėjimas patikrina gresiančią politiką prieš komunistus ir glaudesnį bendradarbiavimą su amerikiečiais.

Maskva formaliai sutiko dalyvauti keturių didžiųjų konferencijoje, kuri įvyks šią vasarą. Dienos ir vieta dar nenumatyta. Beje, Maskva išanksto atakuoja U. S. augstųjų pareigūnų pagėidavimus toje konferencijoje svarstyti Vokietijos suvienijimo ir satelitinių kraštų problemas. Į tai Maskva savo notose taip postringuoja: "Minėti (U. S.) oficialiai nuėjo taip toli, kad nurodo reikalą kištis į kitų valstybių vidaus reikalus, atakuojant liaudies demokratijas, kurios gina savo žmonių laisvę." Kai Maskva šitai begėdiškai kalba, tai kokios naudos galima tikėtis iš pačios konferencijos.

Čruščiovas, Bulganinas ir kiti Kremliaus bosai nuykė Jugoslavijon mėgino patraukti Tito prie kominterno ir arčiau priglaust prie pačios matuškos Rusijos. Jie sakė graudinančias kalbas ir kalte už santykių pablogėjimą suvertė sulikviduotam Berijai ir net pačiam Stalinui. Bet Tito, pats išsėjęs komunistų kursu Maskvoje, labai gerai supranta jos valdovų spėndžiamus spąstus, ketina ir toliau palaikyti santykius su vakariečiais.

BALTŲ TARYBA IŠPEJA PABALTIEČIUS

Baltų Taryba yra konstatavusi, jog pastaruju metu Sovietai susitipino savo aktyvumą, stengiamiesi sukurti tam tikrą tariamą prieš komunistus kovojančių organizacijų ir patys norėdami įsibrauti į pabėgėlių organizacijas šia pavojinga parastine sovietine veikla stengiamiesi palaužti antibolševikinių pastangų kovingumą ir jas visokiais būdais ardyti. Šių bolševikinių ardomųjų kėslų pagrindas dedamas Sierovo paruoštas planas, kuriuo siekiama sukurti tariamai antibolševikinių organizacijų ir nekomunistines organizacijas Vakaruose infiltruoti sovietinių agentų bei visokių pabėgėlių. Norint pasiekti tikruosius kėslus, einama patriotiniais ir antisovietiniais būdais, net kuriamos neofašistinės organizacijos. Naujo repatriacinio komiteto sudarymu ir naujų išsiskylių paruošimu šiam ardomajam darbui rūpinamasi suteikti ypatingą užmojų ir drauge garantuoti, kad jis būtų planingai įvykdytas.

Baltų Taryba laiko savo pareigą visus esančius laisvajame pasaulyje lietuvius, latvius ir estus painformuoti apie šį naująjį Sovietų kursą ir drauge kiekvieną įspėti, kad nepasiduotų, nors ir neapgalvotai, šioms Maskvos paruoštomis pinklėmis.

Baltų Taryba
Tuebingenas, 1955. IV. 30.

Pavergtųjų Jungtinių Tautų Seimo sesija Europoje, turėjusi įvykti š. m. gegužės mėnesio gale Strasburge ar Paryžiuje, gautosiomis paskiausiomis žiniomis, atidedama vėlesniam laikui—greičiausiai į birželio galą ar liepos pradžią.

HONG KONG.—Gegužės 31 d. Hong Kong teritorija pasiekė keturi U. S. lakūnai paleisti iš komunistinės Kinijos kalėjimų. Washingtonas pasitiki, kad ir kiti amerikiečiai dar laikomi kalėjimuose bus išlaisvinti.

LRKSA Nauji Nariai

Šią savaitę Susivienijimo centras įregistravo šiuos naujus narius:

65 kp. Paterson, N. J.—Pliskevičiūnė, Elžbieta	Sprainaitis
65 " Paterson, N. J.—Pliskavičius, Petras	"
30 " Scranton, Pa.—Brocovich, Joseph A.	Donarovich
30 " Scranton, Pa.—Brocovich, Mary Ann	"
30 " Scranton, Pa.—Donarovich, Frank	"
31 " Mahanoy City, Pa.—Cumers, Helen	Zernosky
177 " Waukegan, Ill.—Maciukevičius, Vitas P.	(Juv) Sutkus

ELTOS 35 METŲ SUKAKTIS

Žinioms iš užsienių gauti bei tokiais į svetimus kraštus siuntinėti 1919 m. spalio mėn. buvo prie Lietuvos Užsienio Reikalų Ministerijos įkurtas Informacijos Skyrius ir jam vadovauti paskirtas tik ką iš Šveicarijos atvykęs dr. Juozas ERETAS. Palytėjimas parodė, kad šia informacinė aparata reikia plėsti. Todėl tuometinis užsienio reikalų ministras prof. A. Voldemaras pavėdė dr. J. Eretui sudaryti atitinkamą planą išstai telegramu agentūrai. Tas planas buvo greitai patvirtintas, ir nuo 1920 m. balandžio mėn. 1 d. pradėjo veikti Lietuvos Telegrafo Agentūra "ELTA". Pirmuoju direktorium buvo paskirtas prof. J. Eretas, šiuo metu gyvena Bazelio mieste, Šveicarijoje.

1920 m. vasarą pasitraukus prof. Voldemarui iš užsienio reikalų ministerio pareigų, naujasis ministras dr. J. Purickis toliau globojo Eltą. Daug padėjo ir viceministras Petras Klimas, taip pat Politinio Departamento direktorius Br. Balutis, dabartinis Lietuvos ministras Londono.

Zymiausias įvykis Eltos istorijoje pirmaisiais metais sudarė persikėlimas iš Kauno į Vilnių—tai įvyko 1920 m. vasarą. Tačiau po Želigovskio smurto ši svarbi mūsų valstybės įstaiga turėjo skubiai grįžti į Kauną ir dėl to neteko beveik viso savo inventoriaus.

1922 m. prof. Eretas pasitraukė iš direktoriaus pareigų ir perėjo į naujai kuriamą Lietuvos Universitetą. Jo įpėdiniu buvo paskirtas žurnalistas Matas Šalčius. Elta tuomet turėjo centre apie 15 valdininkų, Lietuvoje—arti 30 korespondentų ir užsie-

niuose—daugiau kaip 10 atstovų, tarp jų ir dr. A. Gerutį (Rygoje), dabar gyvenantį Berne (Šveicarijoje). Eltai yra dar vadovavę M. Avietinaitė, Pr. Dailidė, E. Terasauskas, V. Gustainis ir kiti.

AUTOMOBILIO NELAIMĖJE ŽUVO EDW. MOYLES

Sekmdienį, gegužės 29-tą, ryte, automobilo nelaimėje, įvykusioje Parsonse, žuvo lietuvis, Korėjos karo veteranas, 25 metų amžiaus, Edward Myles, gyv. 15 Almond Lane, Wilkes-Barre, Pa. Kiti jo trys draugai sunkiai sužeisti.

Myles palaidotas trečiadienį, birželio 1-mą, iš Šv. Trejybės bažnyčios parapijos kapinėse, Bear Creek.

Velionis buvo gimęs Wilkes-Barre, 1948 metais užbaigė GAR High School. Kalmėnėje tarnavo nuo 1951 iki 1954 ir dalyvavo Korėjos karo.

Šiomet pietinėje Prancūzijoje Liurdo mieste, kur iš visų kraštų suplaukia labai daug maldininku, ruošiamas antikomunistinė paroda. Joje bus ir lietuvių skyrius su 70 foto nuotraukų, vaizduojančių bolševikų terorą Lietuvoje. Jas parinko ir į parodą pasiuntė iš Romos kun. V. Mincevičius, susižinojęs su Informacine Tarnyba.

ALAMOGORDO, N. M.—Gegužės 30-tą C-47 lėktuvo nelaimėje žuvo 4 lakūnai ir 3 civiliai.

DEL TEVYNES

Rytų Berlyne, priešaky su generolu Michailovu, sudarytas agitacinis komitetas įkalbėti vienus grįžti savo tėvynę. Grįžti tuos, kurie bėgo į vakarus, kad tik nepatektų rytų Sovietijos desperitijos naguosna.

Mums nesuprantamas rusų komunistų rūpestis tais, kurie dabar laisvi gyvena vakaru valstybėse, o jų daugumas šiaurės Amerikoje. Jie visi turi darbą, gyvena gražiai, laisvi ir turi ateitį. Neabejojame, kad kai bus proga, jų bent žymioji dalis sugrįš į savas tėvynes, kai jos bus laisvos.

Bet pirmoji eilė tebū suairinti tais, kurie dar ir dabar vežami iš savo gimtu kraštu Sibiro dykumosna visam gyvenimui kurtis.

Štai iš Lietuvos, Latvijos, Estijos ir kitų Sovietų pavergtųjų kraštų jaunimas vežamas už tikstančiu myliu, dar toliau negu šiaurės Amerika, Sibiran ir kitur. O juk jiems tas kraštas visai svetimas ir jis nėra ne kas kita, kaip Sovietų atimtos žemės iš kitu tautu, Kremliaus kolonines politikos dėka išnykusių ar technykstančiu.

Kur lingo iš Kaukazo antrojo pasaulinio karo pasėkio išgabentos kai kurios tautos? Kas dabar gyvena jų buvusiose žemėse? Kur lingo iš Krymo pusiausio toratoriai?

Jau nekalbama apie milijonus suvarytu į priverčiamų darbų stovyklas vergauti.

Sovietai privalėtų grąžinti į gimtąsias žemes visus tuos, kurie buvo išstremti ir dabar tremiami svetur, į Sibiro taigas.

SAN ANGELO, Texas.—Gegužės 26-tą B-36 bomberio katastrofoje žuvo 45 žmonės. Katastrofa įvyko audros ir perkūnių metu. Nukritęs kalnuotų ranchų apylinkėj, bomberis sudegė.

MONZA, Italija.—Gegužės 26 dieną pratybų laiku žuvo pagarsėjęs automobilį lenktnyčių čempionas Alberto Ascari. Jo tėvas Alberto Ascari, Sr., pagarsėjęs italų lakūnas, irgi tragiškai žuvo lenktnynėse.

GERALDINE, Montana.—Gegužės 30-tą rado der peršalimo mirusius Mrs. Alice Phillips ir keturis jos vaikus.

Pavergtoje Lietuvoje

S. m. balandžio 24 d. Maskvoje buvo padėtas vainikas prie sienos, kurioje įmūryta urna su V. Mickevičiaus-Kapsuko palaikais. Prie raudono vainiko kaspino aukso raidėmis rusų ir lietuvių kalbomis buvo įrašyti žodžiai: "V. M. Kapsukui, įžymiajam revoliucionieriui, vienam iš komunistų partijos organizatorių. Nuo Lietuvos Komunistų Partijos Centro Komiteto, TL Ministerių Tarybos, AT Prezidiumo. Ir dar derėjo pridėti: įžymiausiam lietuviui komunistui, pradėjusiam 1917 m. veikti komunistų gretoze ir mirusiam savo mirimui. Toks priežas prie kaspino būtų buvęs visai vietoje, neš kitai žymnesnėjei lietuviui komunistai, kartu pradėję veikti su Kapsuku, kaip Aleksa-Angarietis, generolu Putna ir Uborevičius, žurnalistas Sepetytis, mokytojas Jakševičius, amerikietis Sūkyis ir dar daugelis kitų.—visi buvo susiaudyti sovietinių kalėjimų rūstuose ar šiaip dingo be žinios.

metų neatpažįstamai pasikeitė Lietuvos vaizdas"...

Savitarpio pagelbos ir pokario bendradarbiavimo tarp TSRS ir Lenkijos sutarties 10 m. suakaktis buvo iškilmingai atžymėta ir T. Lietuvoje. Atskridusius lėktuvu "broliškosios lenkų tautos pasiuntinius pasitiko TL užsienio reikalų ministeris Gaška", profesinių sąjungų tarybos pirmininkas Baranauskas ir kiti. Iškilmingas suakaktis minėjimas buvo suruoštas Vilniuje Filharmonijos salėje. Pranešimą padarė J. Žuigžda. Per "iškilmingą Vilniaus miesto visuomenės susirinkimą" jį atidaręs profesinių sąjungų pirm. Baranauskas, be kita ko, pažymėjo, kad "tautinę neapykantą tarp rusų, lenkų ir lietuvių kurstė ypač anglių ir amerikiečių imperialistai", ne tik lietuviški "buržuaziniai nacionalistai"...

Gegužės 5 d. bolševikai mini "tarybinės spaudos dieną" nes 1912 m. gegužės 5 d. buvo išleistas pirmasis "Pravdos" numeris. Vilniaus radijas š. m. gegužės 5 d. perdavė "dr. Laurinaitio" straipsnį "Tiesos ir pažangos žodis", kuriame stengtasis pavaizduoti, kaip plačiai per spaudą varoma bolševikinė agitacija. Tos pat dienos "Komjaunimo Tiesos" paskelbtas duomenimis, šiuo metu okupuotoje Lietuvoje leidžiama 18 respublikinių laikraštų ir žurnalu, 97 rajoniniai, miestų ir daugiaraiziniai laikraščiai "vienkartiniai" 740,000 egzempliorių tiražu. Visoje Sovietų Sąjungoje skelbiama leidžiant per 7,100 laikraštų ir žurnalu, ir apie 1,300 žurnalu bei kitų periodinių masi įrodinėti, jog, esą, "per 15 leidinių." Elta

Iprastine bolševikiška tvarka ir šiemet T. Lietuvoje buvo demonstracijomis atžymėta gegužės pirmoji. Centrinės iškilmės ir pačios svarbiausios demonstracijos vyko Vilniuje. Ta proga sovietinis spauda, radijai ir visokie parigūnai nepaprastai gyrysi tariamai pasiektais visose srityse didžiuliais laimėjimais. Per demonstracijas buvo ypač gausu visokių "mylimųjų vadų ir mokytojų" paveikslų. Neuzmiršta taip pat padėkoti už pasiuntimą komunistų partijos aktyvo į įvairių rūšių specialistų dirbti ir kolikius... Apskritai, per visus demonstracijas, pranešama, kad agitacines kalbas buvo stengiamasi įrodinėti, jog, esą, "per 15 leidinių." Elta

LIBERALAI IŠPEJA VAKARUS

Š. m. balandžio 30 ir gegužės 1 d. Stockholme posėdiavo Pasaulinis Liberalų Unijos vykdomasis komitetas. Dalyvavo iš 13 kraštų apie 30 delegatų.

Per posėdžius buvo pasisakyta už suvienytą Europą ir už laisvės gynimą, prieš tariamą koegzistenciją su bolševikais. Buvo pabrėžta, kad laisvasis pasaulis, jeigu nori, jog šaltasis karas duotų pozityvių vaisių, turi su nė kiek nemažėjančia energija kovoti prieš visokią prievartą.

Pasaulinė Liberalų Unija atsiskaitė mitu, jog susitarimu su Sovietais bus panaikintos visos blygybės, o norėdamas su Kremliumi susinckėti, laisvasis pasaulis turi atsakyti savo reikalavimų ir pavyzdžiui sutikti, jog, kaip tokio susitarimo išdava, turi būti atvirai arba tylosim "nu-rašytos" tautos už geležinės uždangos. Tuo reikalu, buvo priimta rezolucija, kuria pasisakyta prieš komunizmą, bet už laisvę ir demokratybę.

Liberalų vykdomasis komitetas atkreipė dėmesį ir tu "intelektualų neutralistų", kurie siekia tam tikro kompromiso tarp demokratinių laisvių ir totalitarizmo. Lig šiol pasiekta Vakarų Europos integracija neprivalo būti tenkinama, bet atsidėjus rūpinamasi tolimesniu Europos apjungimu.

Šiometinis Liberalų Pasaulio Unijos kongresas numatomas su-

šaukti rugsėjo 1-3 d.d. Lucernoje, Šveicarijoje. Tokiais pareiškimais pavergtiesiems juo daugiau tenka pasidžiaugti, kada net tokie politikai, kaip belgų socialistų vadas Spaakas, taip pat ima kalbėti, jog atėjęs jau laikas "susigyventi su koegzistencijos mintimi"...

AUDRA NUŠLAVĖ UDALL MIESTĄ

UDALL, Kansas.—Gegužės 26-tą tornadiškos audros nusiaubė Kansas, Oklahoma, Texas, Missouri ir Arkansas valstybes. Virš šimto gyventojų žuvo, 700 sužeisti.

Daugiausia nukentėjo Udall miestas, Kansas valstybėje, turintis per 10 tūkstančių gyventojų. Pranešimai sako, kad Udall visiškai sugriautas ir čia žuvo 65 asmenys. Blackwell'ly žuvo 18 asmenu.

Kiti miestai smarkiai nukentėjo: Oxford, Geuda Springs, Kansas; Erick, Durant, Shatuck, Mayfield, Camargo, Leeday, Taloga, Cheyenne, Deer Creek ir Strong City, Oklahoma; Paris, Salisbury, Tipton, Gilman City, Missouri.

LRKSA 137 KUOPOS AUKA BALTŲ

LRKSA 137 kuopos, Rockford, Ill., sekretorė Mrs. Mary Cepulis, siudama centro įstaigai kuopos narių dukles, kartu prisuntė \$6.40 nelaimingų Lietuvos tremtinių šėlpmui. BALFO direktorius Matas Zujus tą sumą persiuntė BALFui. 137 kuopa parodo gražų savo nelaimingų tautiečių atjautimo pavyzdį.

FAIRBANKS, Alaska.—Gegužės 30-tą dėl Big Delta barakų gaisro žuvo 4 kariškiai.

Pagerbiamas Lietuvos Konsulas Chicagoje

DR. PETRAS DAUŽVARDIS, Lietuvos konsulas Chicagoje, išstarnavęs konsularinę tarnybą 30 metų, priima pagerbimo ženklą—adresą iš inž. Antano Rudžio, Illinois Lietuvių Prekybos Rūmų pirmininko, tos organizacijos surengto bankėto Lie-

tuvos Steigiamojo Seimo sukaktis, paminėti proga (gegužės 15 d. Bismarck viešbutyje, Chicagoje).

Atvaizde iš kairės dešinėn matome: ALTO pirmininką, L. R. K. S. A. prezidentą ir vyriausig-

jį "Draugo" redaktorių L. Šimulį, dr. Daužvardį, inž. Rudį, bankėte pasakiusį labai svarbią kalbą senatorių Everett Dirkseną ir vyskupą Vincentą Brizgį. Išskirtas senatorių Dirkseną, visai atvaizde esantieji yra LRKSA nariai.

LITHUANIA, 1795 - 1940

By INA CEPENAITĖ

(The end)

People did not send their children to Russian schools, but secretly taught them their religion and how to read and write in Lithuanian at home. They refused to buy books in Russian letters and opposed as well as they could the closing of churches. Since 1865, when the printing of Lithuanian books in Latin letters was prohibited, printing of books in the Latin alphabet was started in Tilsē across the German border. It was started by Bishop M. Valancius (1801-1875), who himself wrote many books of religious and lay character which were published in Tilsē. These books were then secretly smuggled into Lithuania. The Rev. M. Sederavicius (1829-1907) was another great worker in this field. He organized a whole network of book-smugglers to bring these secretly printed books over the carefully watched border and spread them through the whole of Lithuania. One of the most famous book-smugglers was J. Bielinis (1846-1918), for whose capture the Russian government had offered an award. Many of these books were confiscated; many book-smugglers were killed, or arrested and deported to Siberia. Nevertheless, the secretly distributed books and newspapers spread through the villages and with them grew the number of patriotic farmers who could read in Lithuanian and who cherished their language, history, and traditions.

Most of the earliest books were prayerbooks or were religious in character. But later, when the number of patriotic and educated laymen grew, more books of general character were published. In the period of 1865-1904, when the printing of books in Latin letters was prohibited, 3,320 books, not including newspapers, were published, as estimated by Prof. Vaclovas Biržiška in SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA (1933), p. 31. The first Lithuanian newspaper published in Tilsē was "Aušra" (The Dawn), which was started in 1883. Its originator was Dr. J. Basanavicius, who also contributed many articles. The two editors were Mikšas and Šliupas. But it was forced to stop because of economic difficulties. The next well-known newspaper was "Varpas" (The Bell), started and edited by Vincas Kudirka, a writer and the author of the Lithuanian national anthem. It was published from 1889 till 1905. There were other newspapers like "Apžvalga" (1890-1896), "Tėvynės Sargas" (1896-1904), "Šviesa", "Vienybė Lietuvininkų", "Lietuviškas Balsas", and "Ūkininkas". In the last one especially suited for farmers.

In spite of all the persecutions of book-smugglers and the readers of these secretly published books and newspapers, the number of publications, the number of readers, and the patriotism of

the readers was greater than ever. Realizing that this secret movement could not be stopped and that it was doing too much harm, the Czar pressed by his advisors proclaimed the freedom of press on May 7, 1904. Only the censorship of all the publications was retained. Now many more newspapers, magazines, and books were published and read.

Lithuanians also started to organize politically. Since the Revolution of 1905 in Russia and Lithuania, a Duma—a representative advisory body to the Czar—was created in Russia, in which Lithuanians also gained representation. The movement for more political rights grew stronger with time. In 1914, World War I started, and Russia had to turn her eyes from the domestic matters to foreign affairs. The Lithuanians organized a representative Congress in Vilnius, which basing its act upon the Wilsonian principle of self-determination of nations proclaimed on February 16, 1918, the independence of Lithuania.

It was easier to proclaim Lithuania independent than to make her really so. Russian and German armies had to be defeated and chased out of Lithuanian territory. A constitution had to be drawn up and an army had to be organized. But through the faith and sacrifice of the Lithuanian people everything was accomplished, and Lithuania became a free and democratic republic with 2.7 million inhabitants and a territory of 32,090 sq. miles. Lithuanian independence was first recognized by Germany, then by Russia in 1920, and by 1922 by all major countries of the world.

Lithuania immediately entered on the road of reconstruction. But the work was not easy, for the country was badly devastated by war and foreign armies. Lithuania was mainly an agricultural country, and therefore land reform was given serious consideration. In March, 1922, a Land Reform Law was adopted providing for more individual farms. Apart the actual distribution of land, efforts were made to increase the quality and quantity of agricultural produce in Lithuania. Drainage systems were introduced on rather extensive scales. Cooperative organizations like Piencentras, Lietūkis, Parama, Lietuvos Kooperacijos Bankas, Lietuvos Cukrus were organized to help the farmer and to raise the quality of Lithuanian products. Dairy industry grew considerably. As an example of the growth of Lithuanian agriculture, let us compare these figures. In 1913, there were 766,000 horned cattle in Lithuania, but in 1937 there were 1,172,240. In 1924, there were 43,540 pigs in Lithuania, but in 1937 there were 137,680. Not only the numbers but the quality increased also, because products were prepared for export as well as for home use. Our exports increased tremendously too. As an example,

the export of butter increased from 524 tons in 1924 to 15,058 tons in 1937. Also, no bacon was exported in 1924, but in 1937, 10,577 tons of bacon was already being exported. These developments were probably helped by the institution of higher agricultural schools, special traveling instructors, and the publication of special magazines for farmers.

As a part of the program of reconstruction, in 1922, Lithuania adopted its own currency with its basic unit "litas".

Also in 1922, the University of Lithuania was opened again. Cultural life developed very quickly. Lithuania had 2 Operas, a Ballet Company, several theatrical groups, museums, libraries, art galleries, etc. Many newspapers, magazines, books, and various other publications were published. The number of schools also increased very rapidly. There were 875 elementary schools in Lithuania in 1914 and 37 high schools. In 1937, there were 2,550 elementary schools with 287,000 pupils, and 89 high schools with 18,830 pupils, plus several commercial schools and various trade schools. There were the University, an Agricultural Academy, Trade Institute, 3 Seminars, Pedagogical Institute, Arts Academy, 2 Musical Academies, Veterinary Institute, Military Academy, and Science Academy.

As can be seen, Lithuania really achieved a lot in its cultural, social, and economic life during the several decades of its independence. The people were free and happy in their native land, progressing each day nearer to the level of other Western European nations.

In spite of all the non-aggression pacts with Russia, Russian armies entered Lithuania in 1940, because of a secret agreement between Russia and Germany which gave Lithuania to Russia. Lithuania lost her independence and is again under Russian control.

All statistics taken from Lietuva 1918-1938 Edited by V. Kemežys Published in 1939

MIRĖ JONAS BRAZDZIONIS

CHICAGO, Ill. — LRKSA 85 kuopos narys Jonas Brazdzonis, gys. 4628 So. Wood St., Chicago, Ill., 40 m. amžiaus, staiga ir netikėtai mirė gegužės mėn. 16 d. Jo mirties liūdesys nuaidėjo ne tik jo šeimoje, bet daugelio jo draugu ir pažįstamų širdyse, kurių dėl savo linksmo būdo ypatybių turėjo nemaža. Užtai ir laidotuviuose dalyvavo daug žmonių. Vėlonius buvo gimes Lietuvis. Pasvalyje baigė gimnaziją ir Kaune karo mokyklą. Amerikoje išgyveno virš penkių metų. Pasiliko žmona ir dvi nedidelės dukrelės. Gegužės mėn. 18 d. iš J. P. Eudeikio koplyčios atdėtas į šv. Kryžiaus bažnyčią, kur įvyko gedulingos ir gražios pamaldos už vėlonio sielą, kuriose dalyvavo daug jo draugu ir pažįstamų, o po pamaldų nulydėjo (apie 60 automobilių) į šv. Kazimiero kapines. Prie kapo atsiveikimo žodį tarė p. Lekečiūnas Chicago lietuvių bendruomenės vardu, kurios vėlonis buvo veiklus narys. J. L.

OHIO APSKRITIES SUVAŽIAVIMAS

CLEVELAND, Ohio. — L. R. K. S. A. Ohio valstybės visų kuopų suvažiavimas šaukiamas sekmdienį, birželio 5, Clevelande. Suvažiavimo programa, 10 val. ryte šv. Jurgio bažnyčioje, 67th St. ir Superior Ave., bus mišios.

Po pamaldų visi dalyviai važiuos į suvažiavimo vietą ir ten bus bendri pietūs. Pietuose galės dalyvauti svečiai iš kitų kolonijų, jeigu tik praneš apskrities raitininkui dalyvių skaičių. Suvažiavimo vieta 170 Eddy Road, Cleveland 8, Ohio (Bratenahl). Paaiškinkite, kad visos Ohio valstybės kuopos prisigaus savo atstovus į šį svarbų suvažiavimą. Paulis Glogodienė, raitin. J. Grakulis, pirmininkas

THE TRAGIC ANNIVERSARY

History of the Soviet aggression against Lithuania, Latvia and Estonia yields extraordinary material for illustrating the Soviet pattern of tactics and methods in achieving its political objectives. The more recent events in Poland, Romania, Bulgaria, Yugoslavia, Hungary, Czechoslovakia, Korea, etc., are but a continuation of this story, staged in different "theaters".

Taking advantage of the disproportion of forces and of the political and military conjuncture at that time, the Soviet Union's armed forces suppressed, as a result of secret treaties, signed in Moscow on August 23 and September 28, 1939, by Messrs. Molotov and Von Ribbentrop, the independence and the freedom of the Lithuanian nation.

The occupying authorities, particularly the NKVD, were aware of the nearly unanimous opposition of these cultured people, of all social classes, to the Russian conquerors. Therefore, they worked out plans for a systematic extermination of the indigenous population, for mass deportation—or "relocation".

According to the plan elaborated in the Kremlin in the autumn of 1940, nearly one-third (700,000 people) of the ethnic Lithuanian population was to be deported for dispersal in Siberia and the Arctic areas in June and July 1941, to be followed by deportations of another one-third of the population in the next stage. Beyond any doubt, the same lot was slated for the Latvians and Estonians: the infamous "Serov Order" was directed to the NKVD-NKGB branches in all three of the Baltic States and actual mass exiles were initiated simultaneously in all three countries.

The plan was put into operation simultaneously in all three Baltic States on the night of June 13 to 14, 1941, nine days before the Russo-German war. The scheme was effected on a large scale and at a forced tempo. About 61,000 Estonians, 34,000 Latvians, and 35,000 Lithuanians in all were exiled to prison camps in the wild and dismal districts of Russia.

The scheme of deportations adopted in 1941 was resumed at the very beginning of the Soviet occupation of Lithuania in 1944. Six waves of mass deportations ravaged the country in the period from 1944 to the middle of 1949:

- 1. In July, August, and September, 1945.

- 2. On February 16, 1946.
- 3. In July, August, October, November, and December, 1947.
- 4. On May 22, 1948.
- 5. On March 24-27, 1949.
- 6. In June, 1949.

Among the deported there are many university professors, writers, journalists; forty per cent of the priests have been deported.

Inhumanity of Deportation

Deportation is more than a measure taken, in a negative sense, to purge a territory of its autochthonous population hostile to the Soviet Union; it is more than the execution of a constructive plan devised by the Communist Party in an occupied country. What is characteristic of the whole procedure of deportation is sadism as well as determination to uproot the people and to subject them to utmost humiliation. A deportee is deprived of all that has been achieved by humanity throughout the ages: right of property, physical as well as political freedom, religious freedom... First of all he is deprived of freedom; further, the last remnants of his property are taken away from him. Then, his family is broken up. The deportee is treated as an object.

The forcible collectivization of farms in occupied Lithuania, which is being carried out, took the form of a veritable genocide. The rulers of the Kremlin, under the guise of a so-called "economic and social reform," practice the annihilation of the Lithuanian farmer class, which constituted the majority of the population (76 percent). This is being done with the purpose of paralyzing the resistance of the Lithuanian people to a foreign domination and to create space which is to serve the plans of Muscovite colonization. All those who possessed 1 1/2 hectares or more of land as well as those who were not in a position to make substantial deliveries in kind, or pay taxes, or who for other reasons were considered as not being sufficiently loyal to the occupants, were without any pity whatsoever thrown out from their land and deported to the ice regions of Soviet Russia. Fourteen long years have elapsed since these deportations started. Subjected to the most unbearably inhuman conditions from the point of view of climate, housing, labor and treatment, many of the deportees have already died.

WINDOW SCREENS, BED SPRINGS HELP BRING VOICE TO IRON CURTAIN COUNTRIES

People in Iron Curtain countries build their own radio receiving sets with window screens, bed springs and other ingenious devices to pick up Voice of America broadcasts, according to George C. Wynne of Statesville, N. C.

Wynne, who served with the U. S. Information Agency's radio center in Munich, Germany, and is currently in the United States on home leave, says that escapees from Soviet satellite countries have told him that the Information Agency's Voice broadcasts are heard clearly behind the Iron Curtain, despite Communist attempts to jam them.

"Practically all of the escapees I've talked to said they listened to Voice of America broadcasts," he reports. "Some of them converted their own small radios to do so, since their sets were constructed to pick up only domestic broadcasts. Others used odd pieces of wiring, such as the wire in window screens and coils from bed springs, to build their own sets. They said the frequent jamming was not as effective as the Communists hoped it would be."

Another indication that Voice

of America broadcasts get through to the people behind the Iron Curtain, Wynne points out, is the volume of mail which is received at the Munich radio center.

"Since the Communists can only employ spot censorship," he says, "thousands of letters reach us from Voice listeners in Poland, Hungary and other satellite countries. All of them are highly critical of their Communist regimes and look forward to Voice broadcasts as a ray of hope and as a means of keeping in touch with the outside world."

The Munich Radio Center transmits daily news and commentary programs to the Soviet Union, Bulgaria, Poland, Hungary, Lithuania and Estonia. Wynne served as news editor and analyst and covered international conferences and major European stories of interest to Voice of America listeners.

Wynne is a graduate of Yale University and holds a Doctorate in Political Sciences from the University of Vienna. He served as an officer in the Army during World War II, and joined the State Department in 1953.

U. S. I. A.

PO SUKAKTUVINIŲ ISKILMIŲ

CLEVELAND, Ohio.—Paskutinysis savaitgalis Clevelande praėjo didelės ruošos ženkle. Daugelis buvo įsikinkę į visuos išpareigojimus švenčiant Čiurlionio ansamblio penkiolikmetį ir meno vadovo muz. Alf. Mikulskio 25 metų muzikinės veiklos sukaktį. O to laiko, nuo tiesioginių darbų tiek nedaug belieka, kad beskabant ir šį bei tą atliekant, atsirado ir nervuotumo žymės.

Jau šeštadienį, gegužės 14 d., į Clevelandą pradėjo atvykti nemažai naujų veidų, mūsų tautiečių iš tolimesnių vietų. O sekmadienį iš ryto pasirodė svečių ir iš Kanados.

MINĖJIMO ISKILMĖS prasidėjo naujosios parapijos bažnyčioje. Pamaldų metu giedojo Dainavos ansamblis ir Metropolitan operos solistas Algirdas Brazis. Parapijos klebonas kun. Angelaitis sukaktuvinius pasveikino šiltais žodžiais, o kun. Gureckas pasakė patriotinį pamokslą. Bažnyčia buvo pilnutėlė.

Severance Hall, į šikilmingą aktą ir koncertą, susirinko per 1000 svečių. Daugumoje, Clevelando lietuviai, bet nemažai ir iš tolimesnių vietų atvykę. Nemažas būrys ir amerikiečių, lietuvių asmeniniai pakviestų parodyti lietuvių dvasinius turtais.

Iskilminga aktą pradėję ir įžanginę kalbą pasakė iskilimėms rengti komiteto pirmininkas P. J. Žiūrys. Čia, scenoje, be Čiurlionio ansamblio narių, matės Dainavos ansamblio atstovai, iskilmiu rengimo komiteto nariai ir ansamblio garbės nariai. Iskilmingo akto metu įspūdingai pagerbti žuvusieji, ištremti ir mirusieji Čiurlionio ansamblio nariai. Oficialiai paskelbti naujieji ansamblio garbės nariai: Sofija Smetonienė, prof. S. Kolušaitis, Alice Steponavičienė ir Br. Jemeikienė. Į iskilmes atvykusioms Sofijai Smetonienėi ir Br. Jemeikienėi prisegti ansamblio garbės ženklai.

Apie Čiurlionio ansamblių ir kioj nuotakoj.

mus. Alf. Mikulskį kalbėjo į New Yorko atvykęs Juozas Brazaitis. Jis išryškino ansamblio ir Alf. Mikulskio muzikinės veiklos charakteringuosius bruožus. Sukaktuvinius pasveikino Dainavos ansamblis. Bendruomenės pirmininkas St. Barzdukas ir kiti. Įteikti meniški sveikinimo adresai.

ISKILMIŲ KONCERTAS užsitęsė daugiau kaip dvi valandas. Čia turėjo progos pasirodyti abu ansambliai, nors garį ir nevienodos apimties dainose, abiejų sukaktuvinių ansamblių dirigantai (Dainavos prieš savaitę minėjo 10 metų sukaktį). Klavysytoji buvo duota nemažai progų pasigerėti mūsų dvasine kuryba, jos išpildymą vertinti ir džiaugtis, kad mes, į sveitimus kelius iškyldę keleiviai, juose dar nepasimeitame, bandom savo brangiausią turtą išsaugoti.

Koncertui užsibaigus svečiai skirstėsi giedriais veidais. Visi pripažino, kad buvo verta ateiti ir pagaliau palinkėti, kad tas mūsų dvasinio kėlimo darbas, nenutrūktų, bet augtu, stiprėtų, nors palankesnis tam darbiui sąlygos, esant už savojo krašto rubežių, vargu ar susdarys.

Banketas

Po koncerto virs 400 svečių ir abiejų ansamblių narių dalyvavo specialiai suruoštam bankete. Jį atidarė P. J. Žiūrys ir perdavė vesti banketo rengimo komisijos pirmininkui J. Daugėliui.

Čia buvo pristatyti Ansamblio garbės nariai ir garbės žvaizdės, ir banketą atvykę svečiai, iskilmiu komiteto nariai.

Ansamblio garbės narių vardu žodį tarė Steponas Nasvytis. Organizacijų atstovai pasveikino sukaktuvinius ir įteikė dovanas. Juozas Stempušis perskaitė daugiau kaip 100 sveikinimų. Paibaigus muz. A. Mikulskis tarė padėkos žodį.

Banketas praėjo gražioji ir jaukioji nuotakoj. Dirva

LRKSA KUOPŲ SUSIRINKIMAI

- FOREST CITY, Pa.—2-os kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, tuoj po sumos, šv. Antano parapijos svetainėje.
- WATERBURY, Conn.—11 kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, 1 P. M., šv. Juozapo parapijos mokyklos kambary.
- PITTSBURGH, Pa.—7-tos kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, tuoj po sumos, šv. Kazimiero parapijos svetainėje.
- CHICAGO, Illinois.—15-tos kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, 2 P. M., šv. Jurgio parapijos svetainėje. Visos narės-nariai, dalyvausite susirinkime.
- CHICAGO, Ill.—16-tos kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, šv. Mykolo parapijos salėje.
- NEWARK, N. J.—19-tos kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, tuoj po sumos, šv. Jurgio Dr.-jos svetainėje, 180-2 New York Ave.
- SO. BOSTON, Mass.—21 kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, tuoj po sumos pabažnytinėje šv. Petro ir Povilo parapijos svetainėje.
- MINERSVILLE, Pa.—24 kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, 1 P. M., šv. Pranciškaus parapijos svetainėje.
- SCRANTON, Pa.—30-tos kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, tuoj po sumos, šv. Juozapo parapijos svetainėje. Visi nariai-narės, dalyvausite.
- MAHANAY CITY, Pa.—31 kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, tuoj po sumos, šv. Juozapo parapijos svetainėje.
- ROSELAND, Ill.—33-tos kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, po sumos, Visų šventų parapijos svetainėje.
- KINGSTON, Pa.—34-tos kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, tuoj po sumos, šv. Marijos parapijos svetainėje.
- ANSONIA, Conn.—32-tos kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, tuoj po sumos šv. Antano parapijos svetainėje.
- PITTSBURGH, Pa.—35-tos kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, tuoj po sumos, šv. Vipsento parapijos pabažnytinėje svetainėje.
- CICERO, Illinois.—48-tos kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, 1 P. M., šv. Antano parapijos mokyklos kambary.
- CLEVELAND, Ohio.—50 kuopos susirinkimas bus birželio 9-tą dieną, Lietuvių svetainėje, 6835 Superior Ave., 7:30 P. M.
- NEW PHILADELPHIA, Pa.—51 susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, tuoj po sumai parapijos svetainėje.
- EXETER, Penna.—57-tos kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, 1 P. M., Lietuvių Pileičių Klubu svetainėje.
- NORWOOD, Mass.—8-tos kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, 7:30 P. M., šv. Jurgio parapijos svetainėje, St. James St.
- WATERBURY, Conn.—91 kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, 1 P. M., šv. Juozapo parapijos svetainėje.
- ROCHESTER, N. Y.—103 kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, 9 val. ryto, šv. Jurgio parapijos svetainėje.
- NEW BRITAIN, Conn.—109 kp. susirinkimas bus birželio 20-tą dieną, 7:30 vakaro, šv. Andriejaus parapijos svetainėje.
- CLEVELAND, Ohio.—142 kuopos susirinkimas bus birželio 9-tą dieną, šv. Jurgio parapijos mokyklos patalpose. Pradžia 7:30 vakaro.
- CASTLE SHANNON, Pa.—172 kp. susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, 1 val. P. M. pas kuopos pirmininką Motiejų Abraitį, 1311 Groveton St.
- E. ST. LOUIS, Ill.—179 kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, Nekalto Prasidėjimo P. M. parapijos svetainėje tuoj po 8 val. Mišų.
- KINGSTON, Pa.—209-ta kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, 1 P. M., šv. Marijos parapijos svetainėje.
- NASHUA, N. H.—228-tos kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, uoj po paskutinio Mišų parapijos svetainėje.
- AMSTERDAM, N. Y.—243 kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, tuoj po sumos, bažnytinėje salėje.
- PITTSBURGH, Pa.—254 kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, 2 P. M., Mykolo Čieponio namuose, 1945 Liberty Avenue, Pittsburgh.
- DETROIT, Mich.—265-tos kuopos susirinkimas bus birželio 12-tą dieną, tuoj po sumos, šv. Antano parapijos mokyklos patalpose, W. Vernor ir 25-ta gat.

Uždirbk TAUPMENOMIS 3% TAUPYMAI APDRAUSTI IKI \$10,000.00 PASKOLOS PIRKIMUI, STATYMIU AR PERTAISYMIU NAMŲ Superior Savings & Loan Association Telephone HE 1-2488 6712 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

